

sig gældende. Jeg vil overfor det høje Ting fremdrage en Erindring, der er 39 Aar gammel.

Under Behandlingen af de store kirkelige Spørgsmaal i 1871 forelaa der Forslag til Lov om Præsternes Lønning, og der opnaaedes den Gang temmelig nær Enighed derom. Man skød Kampspørgsmaalet om Kirkens Ejendomsret til Side og traf en Lønningsordning, der syntes at vække Tilfredshed til overmaade mange Sider; men Tiden gik os paa, og Rigsdagen blev sluttet, uden at man blev færdig. Men de Udtalelser, der faldt fra mange Sider, vare saa lovende for Sagens Løsning i den følgende Rigsdagssamling, at alle troede derpaa. Som et Vidnesbyrd derom skal jeg anføre, at jeg i Forsommeren 1871 var til Stede ved et politisk Møde i Løve Kro ved Slagelse i min daværende gamle Valgkreds, hvor den dalevende C. C. Alberti udtalte sin sikre Forventning om, at naar Rigsdagen kom sammen igen i Efteraaret 1871, vilde de gejstlige Lønningsspørgsmaal efter hans Formening utvivlsomt blive løste. Hall, den afdøde fremragende Politiker, var den Gang Kirkeminister. Men saa skete der en gejstlig Paavirkning paa Ministeren i Løbet af Sommeren, og da Rigsdagen kom sammen i Efteraaret, undlod Kultusministeren helt at forelægge Lovforslag paa ny om de gejstlige Lønningsforhold. Han lod Sagen falde. Dette vakte megen Beklagelse hos alle, og jeg har den Formening, at den gejstlige Indflydelse, som den Gang foranledigede, at Sagen ikke blev gennemført, gjorde disse Interesser en meget daarlig Tjeneste; skadede dem i ganske overordentlig Grad.

Og nu viger jeg ikke tilbage for at udtale, at den gejstlige Indflydelse, der nu ved denne Lejlighed gjorde sig gældende og enten paavirkede Ministeren eller Medlemmer af det ene eller det andet Ting — det skal jeg ikke udtale mig om —, har befundet sig i en alvorlig Mangel paa Forstaaelse for den Maade, hvorpaa man bedst arbejder for Løsningen af de kirkelige Spørgsmaal. De Kombinationer, der bevirkede, at dette Spørgsmaal faldt i forrige Maaned, ere af den Art, at det er mig ubegribeligt, at Mænd, der tjene Kirken og nære Interesse for den, kunne tro paa, at der gennem disse Kombinationer opnaas en hensigtsmæssig Løsning af de kirkelige Spørgsmaal. Dette har jeg ikke villet vige tilbage for at udtale ved denne Lejlighed. Jeg tror, jeg har Ret i den Betragtning, jeg her anstiller. Jeg kan ikke se andet end, at naar et

fremragende, i væsentlige Henseender kirkeligt eller i alt Fald kirkepolitisk Organ kan udtale noget saadant som dette, at Rigsdagens Forkastelse af Menighedsraadsloven i forrige Maaned var Vorherres Nytaarsgave til den danske Folkekirke, er man inde paa noget, der er aldeles urimeligt, saa røber man baade Mangel paa virkelig Interesse for de kirkepolitiske Forhold og navnlig i en ganske overordentlig Grad Mangel paa Forstaaelse deraf. Jeg har troet, at en Udtalelse som den, jeg her har fremsat, ikke burde holdes tilbage ved denne Lejlighed, saa meget mindre, som Forholdet er det, at naar den gejstlige Lønningslov ikke blev gennemført i 1871, var det den daværende Højreregerings Skyld. Der var faktisk Forstaaelse paa Rigsdagen med det, man under de da bestaaende Former kaldte Venstre. Det blev forsøgt at faa denne Sag ordnet under de Kombinationer af politisk Natur, der den Gang bestod, og det turde være, at Interessen for de kirkelige Anliggender og Forstaaelsen deraf var langt mere homogen den Gang, end den kan antages at være i de Tider, hvori vi nu leve. Det, jeg siger her, er sagt med Alvor og med Overlæg for at rette en Anklage mod kirkelige Indflydelser, der gøre sig gældende paa en saadan Maade som i 1871, og mod Indflydelser af tilsvarende Art som de, der have gjort sig gældende i den senere Tid og kunne true med fremdeles at ville gøre sig gældende, thi de handle ikke ud fra en rigtig Forstaaelse af, hvad der tjener Kirken bedst.

Efter dette har jeg kun at sige, at jeg vil ikke hverken udtale Bebrejdelser til de ærede Forespørgere, fordi de have rejst denne Forespørgsel, eller Bebrejdelser for en saadan Besvarelse som den, der fremkom fra den ærede Konseilspræsidents Side. Det forekommer mig, at efter at disse Udtalelser ere faldne, ere vi i nogen Grad paa Sporet, og saa vil jeg med god Samvittighed kunne stemme for den Dagsorden, der er stillet af det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds (J. C. Christensen).

Berntsen: Da jeg ved, at flere Medlemmer ønske, at Forhandlingen sluttet i dette Møde, skal jeg fatte mig saa kort som muligt i mit Svar. Det har glædet mig at erfare, at den Forespørgsel, som det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) og jeg have rettet til den højtærede Minister, har været paa sin Plads, idet der i mange kirkeligt interesserede Kredse har været en Frygt for, at